

gratien dendooven

standaard galerij oostende
kapellestraat 103
17 april - 18 mei 1976

Aan mijn broer Gratien : Voor uw tentoonstelling geef ik u mijn beste wensen mee.
Mogen uw vlammeende kleuren veel mensen boeien ; mogen velen de levendigheid
van uw penseel evenzeer als de geheimzinnigheid en de diepte van uw tema's
waarderen !

Gratien Dendooven

Biografie

Geboren : Brugge, 9 maart 1939

Autodidakt

Meester-kok in het Hof Ter Doest

Atelier : Zeebruggeaan, 40, Lissewege

Laureaat Prix Jeune Peinture Belge '58

Onmiskenbaar is hier een werkzaam en geestdriftig artiest onderweg, op zoek naar een eigen vormtaal met behulp van een goed gestoffeerd palet. Het wisselvallig uitzicht van alledaagse dingen, droombeelden en werkelijkheid, zonder duidelijke grens tussen beide, boeien hem en zoeken in zijn werk naar hun nieuwe gestalte. Niet zonder reden heeft men daarom gesproken van invloed van Marc Chagall. Diens overvloedige beeldentaal en veelkleurigheid vonden hier een trouw discipel. Geen slaafs navolger nochtans, wel een jonger verwant... Gratien Dendooven heeft nu reeds laten blijken dat konventionele taal hem niet ligt, wel het raadsel, de geheimtaal van de dode voorwerpen, planten, dieren en van alles, wat onuitgesproken in de mens leeft. Haast instinkmatig moet hij begrepen hebben dat de verf er is om uit te drukken wat niet onder woorden kan worden gebracht.

Gaby Gyselen, 8.3.1963

«Een natuurtalent! Een natuurtalent!» Wij zouden het moeten uitroepen en aankondigen met trompetten en bazuinen, zo zeldzaam, zo schaars is dit fenomeen geworden in onze hedendaagse, oververmoeide kunstwereld. Wij hebben er één, hier vlakbij, op Ter Doest.

Terwijl zo vele eigentijdse schilders zich uitputten met moeizaam zoeken naar nieuwe vormen en nieuwe materialen, tot zij belanden bij lint en garen, lege aspirinebuisjes, nagels, plastieke blokjes, inpakpapier, keien en blikken potten, kwam er een frisse, krachtige boerenjongen uit zijn korenvelden. Hij vond slechts verf en borstels en begon er mee te schilderen.

Hij stamde uit een sterk boerengeslacht uit onze Noordervlakte, waar de mensen werken en leven tussen de eindeloze luchten en het vlakke veld, zwijgzaam en stug. Hun innerlijke gevoelens van liefde, vreugde, droefheid, van bewondering, afgrijzen, bitterheid en geluk zijn dieper en krachtiger omdat zij nooit worden uitgesproken.

Ook deze jonge man kon er geen woorden voor vinden. Doch de gloed van zijn gevoelens was zo hevig, de levenskracht in hem zo geweldig dat zij hem stuwden er op een of ander manier uiting aan te geven.

Zoals een man, die uit het donkere woud komt, de zon ontdekt en begint te zingen of te dansen om zijn levensdrift te uiten, zo ontdekte hij de wereld van kleuren en vormen, van verven en penselen en daarin en daarmee projekteert hij zijn innerlijk leven op doeken en panelen. Dan gebeurt het wonderbare. Zonder ooit iets geleerd te hebben van tekenkunst, bladvulling, perspectief of kleurenharmonie, schildert hij juist die kleuren, vindt hij intuïtief die vormen,

mijmerblokje

Over dik in de bak

die zijn eigen geest, zijn eigen gevoelens op het schilderij overbrengen. De verf is niet langer alleen verf; zij draagt in haar combinatie van vorm en kleur het gevoelsleven, de inspiratie van de schilder in zich.

Het is kunst geworden, een oprechte waarachtige kunst met een kracht als van uit de oertijd. Een primitieve en intuïtieve kunst, met de eerlijkheid en de onkunsteldheid van een wild kind.

Zoals dat bij natuurtalenten, die geen academische opleiding genoten, méér voorkomt, ligt er een groot waardeverschil tussen de verscheidene werken. Ieder schilderij is telkens opnieuw een waagstuk. Het is altijd weer: kruis of munt. Waar zijn intuïtie zich vergist, kiest hij een verkeerde vorm, niet in harmonie met het onderwerp. Soms gebruikt hij wel eens te veel, bijna alle kleuren tegelijk. Zeer zelden grijpt hij naar de verkeerde kleur.

Doch, waar hij spontaan de juiste uitdrukking van zijn inspiratie kiest - en dat is gelukkig in de meeste werken zo - vermag hij het in ieder schilderij één of ander aspekt van het eigen wezen, met al zijn geheimen, gedachten, stemmingen of gevoelens, op een bijzonder direkte manier weer te geven. Ieder van zijn schilderijen is de direkte eerlijke uitdrukking van het eigen wezen.

Het is telkens een konfrontatie met zichzelf. Het is ook een konfrontatie met de toeschouwer.

Op het eerste zicht doen deze schilderijen vreemd aan omdat alles, waaraan wij gewoon zijn, overboord geworpen is. Wij moeten terug naar de bron: de mens, de spontane intuïtieve uiting van zijn innerlijk wezen; de eerste kunst der oertijden.

Die waarachtigheid, die eerlijkheid, dat frisse en zuivere en vooral dat originele - dat «einmalige» - maken de grootheid en de kracht van deze kunst.

Lia Timmermans

Het werk van deze kunstenaar vertoont een aantrekkelijke warmte. Op een gewoonlijk vrij donkere ondergrond verschijnen in lichtere kleuren zijn vaak bevreemdende tekens. Het zijn in het algemeen rudimentaire figuren en figuurtjes, mensen en dieren, bloemen en planten, die in een bonte wemeling van kleuren tot leven komen. Men zou zijn werk kunnen onderbrengen bij de naïeve schilderkunst, maar dan wel een soort naïviteit, die wilde vormen vertoont en die de vertederende eerder moet krijgen van de vaak subtiel aangebrachte kleurencombinaties.

Tentoonstellingen

- 1957 Brugge, Westvlaamse Kunstkring, Koncertgebouw
- 1959 Antwerpen, Hessenhuis
Gent, Cercle Artistique
Lissewege, Ter Doest
Brugge, Stadshallen
- 1960 Heist a. Zee, Kunstkring Horizon
Eeklo, Kunstsalon Beatrijs
- 1965 Mechelen, Galerij De Beiaard
- 1972 Maaltebrugge,
Kunstgalerij «De Warande»
- 1972 Lissewege, Ter Doest
- 1973 Brugge, Korrekelder
Brugge,
Kunstgalerij Boudewijnpark

Gratien Dendooven kunnen wij in de volle zin van het woord een natuurtalent noemen, iemand, die enkele jaren geleden, door een mysterieuze samenloop van omstandigheden, ineens tot de vaststelling kwam dat hij de gevoelens die ieder mens bezielen, op een hem eigen wijze kon omschrijven en veruiterlijken.

Hij zou het doen met verf. Hij is daar nu al jaren mee bezig en hij is erin geslaagd die natuurlijke oerbron zuiver te houden en niet te laten besmetten door de diverse -ismen en scholen die maar al te vaak bepaalde talenten doen afglijden of uitdoven. Die eigenheid, die persoonlijkheid is dan ook zijn voornaamste troef. Kunst, die ongekunsteld is. Nee, dat is geen tengenspraak. Kijk naar hetgeen kinderen maken, naar wat sinds vele eeuwen door primitieve volkeren werd gerealiseerd. Zo ook is het werk van Gratien Dendooven. Op het eerste zicht zal de beschouwer van zijn werk wat ontredderd staan kijken; hij vindt er namelijk zo weinig aanknopingspunten met al hetgeen wij in de schilderkunst al zo gewoon zijn. De spontaneïteit, deze frisheid en zuiverheid dartelt en springt onder de tekens en de kleuren die op de panelen verschijnen. Dendooven spreekt een krachtige, mannelijke taal.

Fernand Bonneure

Méér dan voor enig ander schilder, symboliseert voor Gratien Dendooven de witte lege ruimte van het doek een verwachting. Hij heeft natuurlijk wel een «bedoeling» als hij begint te schilderen, en waarschijnlijk heeft hij zich ook al een «voorstelling» gevormd van wat «het» worden zal, maar een verwachting blijft het toch omdat hij weet dat krachten en machten, die onbewust in hem leven de uitkomst van zijn werk mede zullen bepalen. Naast de vreugde van het schilderen zelf en de haast kinderlijke verwondering over wat elke penseelstreek er aan toevoegt en uitbeeldt, herbeleefd hij immers ook, maar thans als een diepe vreugde om de behaalde overwinning, de spanning waarmee de opbouw en de wording van zijn werk gepaard ging.

Zijn schilderijen, los van elk vooropgezet plan of schema, lijken als vanzelf hun vorm te vinden; zijn motieven lijken, gewoon uit de bewegingen van zijn penselen te ontstaan; zijn kleuren, schijnbaar spontaan, smelten samen tot volmaakte harmoniën. Zijn werken weerspiegelen een volmaakte rust, een natuurlijke eenvoud en optimisme.

Met zijn onmiskenbare aanleg en begaafdheid, zijn rijk innerlijk leven, zijn zuivere zin voor de piktorale waarden, zijn spontaneïteit en zijn eerlijkheid, en zijn steeds groeiende technische vaardigheid, is Gratien Dendooven ongetwijfeld thans reeds meer dan een goed schilder, die onze aandacht verdient; hij is vooral een zeer rijke belofte.

A. De Poortere